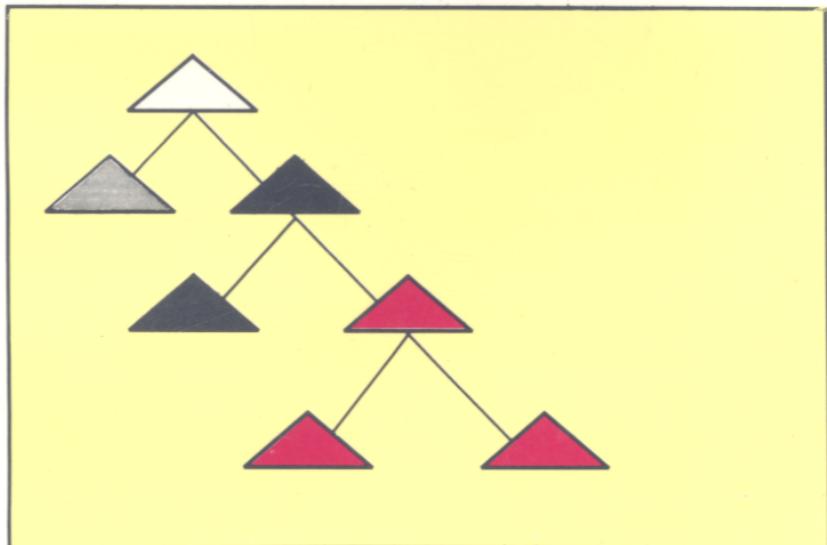

JOHNLYONS

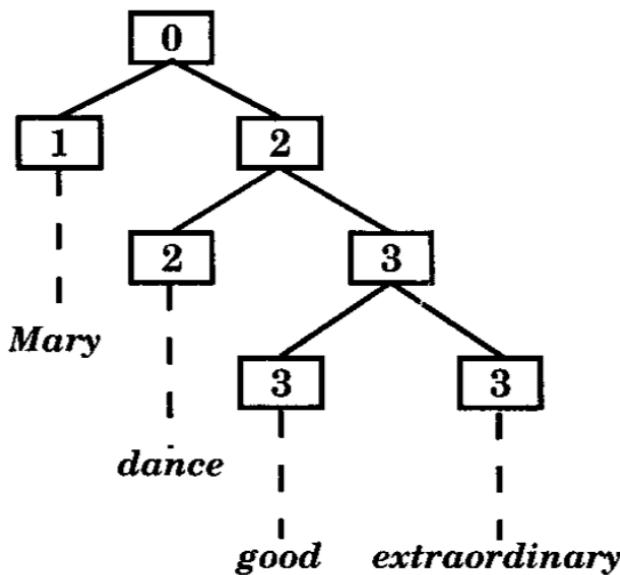
Nhập môn ngôn ngữ học lý thuyết

1996

JOHN LYONS

Introduction to Theoretical Linguistics

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nhà xuất bản Giáo dục xin trân trọng giới thiệu với các sinh viên, thầy giáo, cô giáo, các nhà nghiên cứu ngôn ngữ và đồng đảo bạn đọc Việt Nam cuốn "Nhập môn ngôn ngữ học lý thuyết" của tác giả John Lyons, giáo sư ngôn ngữ học thuộc Viện đại học Edinburgh do PGS. Vương Hữu Lễ, cán bộ giảng dạy ngôn ngữ học Đại học Huế dịch từ nguyên bản tiếng Anh *Introduction to Theoretical Linguistics* (trường đại học Cambridge xuất bản năm 1971). Cuốn sách được in lần đầu vào năm 1968, đã được tái bản nhiều lần, đã được dịch ra nhiều thứ tiếng và được đưa vào giảng dạy ở nhiều trường đại học lớn trên thế giới. Có thể nói, đây là một cuốn giáo trình ngôn ngữ học đích thực, trình bày một cách có hệ thống, mạch lạc, dễ hiểu các vấn đề cơ bản của lý thuyết ngôn ngữ học, với các phần trọng tâm là:

1. Khái quát về ngôn ngữ học.
2. Cấu trúc ngôn ngữ, bao gồm các vấn đề: *chất liệu và hình thức, quan hệ liên tưởng và quan hệ kết hợp*.
3. *Mặt âm thanh của ngôn ngữ: ngữ âm học và âm vị học*.
4. Các nguyên lý cơ bản của ngữ pháp và ngữ pháp học: *ngữ pháp hình thức, các đơn vị ngữ pháp* (hình vi, từ, câu...), *cấu trúc ngữ pháp, các phạm trù ngữ pháp, các chức năng ngữ pháp...*
5. Các nguyên lý cơ bản của ngữ nghĩa học: cái gọi là "*tính có nghĩa*", *ngữ nghĩa học truyền thống, ý nghĩa và qui*

chiếu, nghĩa từ vựng và nghĩa ngữ pháp; Cấu trúc ngữ nghĩa, ngữ nghĩa học bộ phận và ngữ nghĩa học phổ quát, v.v...

Với chừng ấy vấn đề, những người theo đuổi môn ngôn ngữ học tại các trường đại học, cao đẳng cũng như những người đang nghiên cứu ngôn ngữ học lý thuyết và ngôn ngữ học ứng dụng ở Việt Nam chắc chắn sẽ tìm thấy ở cuốn sách này nhiều ý tưởng về khoa học và phương pháp có giá trị nhận thức và gợi mở.

Tuy nhiên, để trình bày được một cách có hệ thống, lại khá trọn vẹn từng vấn đề đã nêu trong sách, tác giả buộc phải gác lại một số bình diện, vốn cũng thuộc trường quan sát của ngôn ngữ học lý thuyết, như *ngôn ngữ và xã hội, ngôn ngữ và tư duy, chữ viết, loại hình ngôn ngữ, nguồn gốc ngôn ngữ, giao tiếp ngôn ngữ*, v.v... Những vấn đề này, đọc giả có thể tìm thấy ở nhiều công trình đã công bố trong và ngoài nước.

Nhân cuốn sách được ra mắt bạn đọc, Nhà xuất bản Giáo dục chân thành cảm ơn dịch giả Vương Hữu Lễ, các cán bộ giảng dạy Ngôn ngữ học tại trường đại học Xã hội và nhân văn, trường đại học Sư phạm Hà Nội đã đem đến cho Nhà xuất bản và cho đọc giả Việt Nam, trước hết là sinh viên khoa ngữ văn các trường Đại học, các cán bộ nghiên cứu ngôn ngữ học trẻ nói chung, một cuốn sách có giá trị vừa như một công trình nghiên cứu khoa học, vừa như một giáo trình ngôn ngữ học lý thuyết.

NHÀ XUẤT BẢN GIAO DỤC

LỜI GIỚI THIỆU

Trong giới ngôn ngữ học J.Lyons đã trở thành một tên tuổi quen thuộc. Ông là tác giả của nhiều công trình nhưng tác phẩm được biết đến nhiều trong việc đào tạo chuyên ngành Ngôn ngữ học ở các trường đại học là cuốn **Nhập môn Ngôn ngữ học lý thuyết**.

Sách này được xuất bản lần đầu vào năm 1968, khi ông đang là giáo sư của trường đại học Edinburgh. Từ bấy đến nay nó được tái bản nhiều lần và dịch ra nhiều thứ tiếng.

Trải qua gần ba thập kỷ nói chung cuốn sách đã được đánh giá cao, mặc dù đến nay một số điểm có thể cần phải xem xét lại và bổ xung thêm.

Tuy là một cuốn sách ngôn ngữ học đại cương nhưng phạm vi của nó chỉ giới hạn ở một số lĩnh vực trung tâm của lý thuyết ngôn ngữ học như Ngữ âm học và Âm vị học, Ngữ pháp học và Ngữ nghĩa học. Sách không đề cập gì đến Tu từ học, nói rất ít đến việc linh hội ngôn ngữ ở trẻ em, đến vai trò ngôn ngữ trong xã hội hay sự phát triển lịch đại của các ngôn ngữ. Ở đây cũng không có một lời nào nói đến việc ứng dụng ngôn ngữ học trong điều trị nói năng, trong kế hoạch hóa ngôn ngữ, trong dịch máy và thu lượm thông tin... Trong số lĩnh vực được quan tâm thì Ngữ âm học ít còn Ngữ pháp học và Ngữ nghĩa học nhiều, chứ không theo một tỉ lệ cân